

การศึกษาความรู้เรื่องพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 เจตคติและการปฏิบัติงาน
ของพยาบาลต่อผู้ประกันตนในโรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

นางสาวอรทัย หุ่นดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-583-312-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018973 11 21 21 66 3

A STUDY OF NURSES' KNOWLEDGE ON THE SOCIAL SECURITY
ACT B.E. 2533, ATTITUDE, AND NURSING PRACTICE FOR
INSURED PERSONS IN HOSPITALS UNDER THE JURISDICTION
OF THE DEPARTMENT OF MEDICAL SERVICES, MINISTRY OF
PUBLIC HEALTH

Miss Oratai Hoondee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for The Degree of Master of Nursing Science
Nursing Administration Program
Graduate School
Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-583-312-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาความรู้เรื่องพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533
เจตคติและการปฏิบัติงานของพยาบาลต่อผู้ประกันตน
ในโรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

โดย

นางสาวอรทัย หุ่นดี

สาขาวิชา

การบริหารการพยาบาล

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณ ปุรณโชติ)

ศูนย์วิทยานิพนธ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

อรรถย หุ่นดี : ความรู้เรื่องพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 เจตคติและการปฏิบัติงาน
ของพยาบาลต่อผู้ประกันตนในโรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
(A SYUDY OF NURSES' KNOWLEDGE ON THE SOCIAL SECURITY ACT B.E.2533
ATTITUDE, AND NURSING PRACTICE FOR INSURED PERSONS IN HOSPITALS UNDER
THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF MEDICAL SERVICES, MINISTRY OF
PUBLIC HEALTH) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ประนอม โอทกานนท์, 151 หน้า. ISBN
974-583-321-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความรู้เรื่องพระราชบัญญัติประกันสังคม
พ.ศ.2533 เจตคติและการปฏิบัติงานของพยาบาลต่อผู้ประกันตน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม และแบบสอบถามที่สร้างโดยผู้วิจัย ผลการวิจัยมีดังนี้

1. พยาบาลเทคนิค พยาบาลวิชาชีพ และพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยมีความรู้เรื่องพระราชบัญญัติ
ประกันสังคม พ.ศ.2533 อยู่ในระดับปานกลาง และมีเจตคติทางบวกต่อผู้ประกันตน

2. การปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลเทคนิคและพยาบาลวิชาชีพในด้านการควบคุมต้นทุน
การพยาบาลที่มีคุณภาพ การส่งต่อผู้ป่วยและการประชาสัมพันธ์ และการจัดการทางการพยาบาลของพยาบาล
หัวหน้าหอผู้ป่วยในด้านการวางแผน การจัดองค์การ การจับคู่บุคลากร การอำนวยการและการควบคุมงาน
อยู่ในระดับมาก

3. เปรียบเทียบความรู้เรื่องพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 จำแนกตามประสบการณ์
ในการปฏิบัติงานของพยาบาลเทคนิคมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ความรู้เรื่องพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 เจตคติ การปฏิบัติการพยาบาลของ
พยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และการจัดการทางการพยาบาลของพยาบาลหัวหน้า
หอผู้ป่วย จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา ..... คณะพยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา ..... การบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิติ ..... *ent ynot*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *Shou Lon*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C486111 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION
KEY WORD: KNOWLEDGE ON THE SOCIAL SECURITY ACT B.E.2533/ ATTITUDE/NURSING
PRACTICE

ORATAI HOONDEE : A STUDY OF NURSES KNOWLEDGE ON THE SOCIAL SECURITY ACT B.E.2533, ATTITUDE, AND NURSING PRACTICE FOR INSURED PERSONS IN HOSPITALS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF MEDICAL SERVICES, MINISTRY OF PUBLIC HEALTH : ASSO. PROF. PRANOM OTHAGANONT
Ed.D. 151 pp. ISBN 974-583-312-6

The purposes of this research were to study and compare nurses' knowledge on The Social Security Act B.E.2533, attitude, and nursing practice toward insured persons as classified by their work experiences. The research instrument were test, and questionnaires, developed by researcher. The major findings were :

1. Technical nurses, professional nurses, and head nurses had knowledge on The Social Security Act B.E.2533 in moderate level. attitude toward insured persons were positive.
2. Nursing practice of technical nurses and professional nurses on cost controlling, quality of nursing care, referral system, and public relation, as well as nursing management of head nurses on planning, organizing, staffing, directing, and controlling were in high level.
3. There was statistically significant difference of knowledge on The Social Security Act B.E.2533 of technical nurses as classified by their work experiences at .05 level.
4. There were no statistically significant difference of knowledge on The Social Security Act B.E.2533, attitude, and nursing practice toward insured persons of professional nurses as classified by their work experiences, as well as nursing management of head nurses at .05 level.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... คณะพยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา..... การบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา..... 2536

ลายมือชื่อนิสิต..... *Oratai Hoondee*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Pranom Othaganont*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

๖

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง โดยได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์ อาจารย์ผู้ควบคุมการทำวิทยานิพนธ์
ที่ให้คำแนะนำ ข้อคิด ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องและให้กำลังใจอย่างสม่ำเสมอ
รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณ ปุณฺณโชติ ที่กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้สถิติ
และผู้ทรงคุณวุฒิอีก 13 ท่าน ที่กรุณาตรวจและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัย
รู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณ ไว้ ณ โอกาสนี้
ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้ทุนบางส่วนในการศึกษาและทำวิทยานิพนธ์
ครั้งนี้

อนึ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลและหัวหน้าพยาบาล
โรงพยาบาลราชวิถี โรงพยาบาลเลิดสิน และโรงพยาบาลนพรัตนราชธานี ที่ให้
ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนพยาบาลเทคนิค พยาบาลวิชาชีพ
และพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยทุกท่านที่ตอบแบบสอบถาม

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์และขอขอบ
พระคุณบิดา มารดา พี่ ๆ และน้อง ๆ ทุกท่านที่ให้กำลังใจและช่วยเหลือในการทำ
วิทยานิพนธ์มาโดยตลอด

อรทัย หุ่นดี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
แนวเหตุผลและสมมติฐานของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
ข้อตกลงเบื้องต้น	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
การประกันสังคม	13
แนวคิดเรื่องการประกันสังคม.....	13
พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533	15
1. การบังคับใช้	15
2. ประโยชน์ทดแทน.....	19
3. การจัดบริการทางการแพทย์.....	23
การวัดระดับความรู้เรื่องพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533.....	31
เจตคติและการปฏิบัติงานของพยาบาลในโรงพยาบาลสังกัดกรม การแพทย์ ต่อผู้ประกันตน.....	32
เจตคติของพยาบาลต่อผู้ประกันตน.....	32
การปฏิบัติงานของพยาบาลต่อผู้ประกันตน.....	39
การปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลต่อผู้ประกันตน.....	40
การจัดการทางการแพทย์พยาบาลต่อผู้ประกันตน.....	52

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
โรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์.....	62
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	63
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	65
ประชากรและตัวอย่างประชากร.....	65
เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	65
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	70
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	95
สรุปผลการวิจัย.....	97
อภิปราย.....	100
ข้อเสนอแนะ.....	106
รายการอ้างอิง.....	107
ภาคผนวก.....	115
ประวัติผู้วิจัย.....	151

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ณ

ตารางที่

หน้า

1	การจัดเก็บเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533	18
2	ประโยชน์ทดแทนบริการทางการแพทย์ที่ผู้ประกันตนได้รับตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนถึงปัจจุบัน.....	24
3	จำนวนผู้ประกันตนที่ลงทะเบียนกับโรงพยาบาลราชวิถี โรงพยาบาลเลิดสินและโรงพยาบาลนพรัตนราชธานี.....	40
4	จำนวนประชากรและตัวอย่างประชากรจำแนกตามโรงพยาบาล.....	65
5	แสดงเนื้อหาความรู้เรื่องพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533.....	66
6	จำนวนและร้อยละของพยาบาลเทคนิค พยาบาลวิชาชีพและพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยจำแนกตามประเภทการปฏิบัติงาน.....	74
7	แหล่งข้อมูลเรื่องพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 ที่ได้รับของพยาบาลเทคนิค พยาบาลวิชาชีพและพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย.....	75
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้เรื่องพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 เจตคติและการปฏิบัติงานของพยาบาลเทคนิค พยาบาลวิชาชีพและพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย.....	77
9	คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้เรื่องพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 จำแนกเป็นรายด้านของพยาบาลเทคนิค พยาบาลวิชาชีพและพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย.....	79
10	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเจตคติต่อผู้ประกันตนของพยาบาลเทคนิค พยาบาลวิชาชีพและพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยเป็นรายข้อและโดยรวม.....	80
11	คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติการพยาบาลจำแนกเป็นรายด้านของพยาบาลเทคนิค.....	83
12	คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติการพยาบาลจำแนกเป็นรายด้านของพยาบาลวิชาชีพ.....	84
13	คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดการทางการพยาบาลจำแนกเป็นรายด้านของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย.....	85

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

14	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของความรู้ เรื่องพระราชบัญญัติ ประกันสังคม พ.ศ.2533 เจตคติและการปฏิบัติการพยาบาลต่อ ผู้ประกันตนจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของพยาบาล เทคนิค.....	86
15	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของความรู้ เรื่องพระราชบัญญัติ ประกันสังคม พ.ศ.2533 เป็นรายด้านจำแนกตามประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานของพยาบาลเทคนิค.....	87
16	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของการปฏิบัติการพยาบาลต่อผู้ประกันตน เป็นรายด้านจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของ พยาบาลเทคนิค.....	88
17	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของความรู้ เรื่องพระราชบัญญัติ ประกันสังคม พ.ศ.2533 เจตคติและการปฏิบัติการพยาบาล ต่อผู้ประกันตนจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของ พยาบาลวิชาชีพ.....	89
18	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของความรู้ เรื่องพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 เป็นรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ของพยาบาลวิชาชีพ.....	90
19	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของการปฏิบัติการพยาบาลต่อผู้ประกันตน เป็นรายด้านจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของ พยาบาลวิชาชีพ.....	91
20	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของความรู้ เรื่องพระราชบัญญัติ ประกันสังคม พ.ศ.2533 เจตคติและการจัดการทางการพยาบาล ต่อผู้ประกันตนจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วย.....	92
21	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของความรู้ เรื่องพระราชบัญญัติ ประกันสังคม พ.ศ.2533 เป็นรายด้านจำแนกตามประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย.....	93

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

22	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของการจัดการทางการแพทย์พยาบาลต่อ ผู้ประกันตนเป็นรายด้านจำแนกตามประเภทการดำเนินการปฏิบัติงาน ของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย.....	94
23	รายละเอียดของจำนวนแบบสอบถามรู้เรื่องพระราชบัญญัติ ประกันสังคม พ.ศ.2533 เป็นรายด้าน.....	119
24	ดัชนีแสดงคุณภาพของแบบสอบถามรู้เรื่องพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 จำนวน 40 ข้อ.....	120
25	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปฏิบัติการพยาบาล ของพยาบาลเทคนิคและพยาบาลวิชาชีพ เป็นรายข้อ	129
26	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการจัดการ ทางการแพทย์พยาบาลของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย เป็นรายข้อ	133

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย